

Hakija: Maaseudun Sivistysliitto
Y-tunnus: 0215192-9
Kunta: Helsinki
Postiosoite: Eerikinkatu 28
Postinumero: 00180
Toimipaikka: Helsinki
Hakijan www-osoite: www.msl.fi
Yhteyshenkilö: Raija Kallioinen
**Vastuuhenkilö,
allekirjoittaja:** Paula Yliselä
**Henkilön rooli hankkeessa
/organisaatiossa:** Toiminnanjohtaja
Puhelinnumero 09 751 2020
Sähköposti paula.ylisela@msl.fi

Hankeen nimi ITE Uusimaaseutu – Paikallisuuden lumovoimaa matkailuun

Kunta Tuusula

Muut kunnat Uudenmaan kunnat neljän Leader-ryhmän alueella (EMO, SILMU, Ykkösakseli, Pomoväst): Askola, Espoo, Hanko, Hyvinkää, Inkoo, Karkkila, Kirkkonummi, Lapinjärvi, Lohja, Loviisa, Myrskylä, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Porvoo, Pukkila, Raasepori, Sipoo, Siuntio, Vantaa, Vihti

Hankkeen aloituspäivämäärä: 23.5.2022

Hankkeen lopetuspäivämäärä: 29.2.2024

Hakija esittää hankkeelle ohjausryhmää: Kyllä

Hanke on luonteeltaan: Maaseudun kehittämishanke

Hankkeen julkinen kuvaus:

Lyhyt tiivistelmä hankkeesta (max 2.000 merkkiä): hankkeen sisältö, kohderyhmä ja tavoitteet. Tiivistelmä on julkinen ja sitä voidaan käyttää ohjelmaa koskevassa tiedotuksessa.

Hankkeessa kartoitetaan uusmaalaisia itseoppineita nykykansantaiteen tekijöitä ja muita paikalliskulttuurin kiinnostavia ilmentymiä. Tallennetaan tietoa, esitellään ITE-taidekohteita yleisöille ja tuotetaan esittelyaineistoa mm. kylien, kuntien, maaseudun matkailupalvelujen, oppilaitosten ja taide-elämän tarpeisiin.

Kenttätyövaiheessa tehdään taiteilijoiden etsinnät, haastattelut, dokumentoinnit ja arkistointi. Vastaavaa kartoitusta ei ole aiemmin tehty Uudellamaalla. ITE-taiteilijoita kannustetaan kohteidensa avoimna pitämiseen ja opastetaan yleisön ja matkailutoimijoiden kanssa toimimiseen. Kiinnostavimmista kohteista tuotetaan esittelyaineistoa karttapalveluihin ja medialle sekä matkailutoimijoille maaseutu- ja kulttuurimatkailun palveluihin.

Hanke osallistaa eri kohderyhmiä:

- alueen asukkaita antamaan vihjeitä taiteilijoista ja osallistumaan yhteisöllisiin toimenpiteisiin taidekohteiden hyväksi

- ITE-taiteilijoita verkottumaan paikalliseen, valtakunnalliseen ja kansainväliseen toimintaan
- kylä- ja kuntatoimijoita ideointiin ja toimenpiteisiin kohteiden hyödyntämiseksi yhteisöissä
- luovan alan yrittäjiä ja matkailutoimijoita kohteiden esittelyyn nykyteknologiaa monikanavaisesti käyttäen

Tavoitellut tulokset:

- kiinnostus ja arvostus kotiseutuun ja paikalliskulttuuriin kasvaa; löytyy mielekkäitä yhteisöllisen toiminnan muotoja sekä ideoita ja tahtoa kulttuuriympäristöjen vaalimiseen ja hyödyntämiseen; syntyy jaettua kulttuuripääomaa, innostusta, oppimista, yhteisöllisyyttä ja viihtyvyyttä
- ITE-taiteilijat saavat tunnettuutta, verkostoja ja itseluottamusta
- alueen kulttuuritoimijat ja yhdistykset saavat näköaloja ITE-taiteilijoiden kanssa tehtävään yhteistoimintaan
- syntyy ITE-taiteilijoita ja -kohteita esitteleviä aineistoja ja alustoja hyödyttämään kulttuurielämää ja matkailuelinkeinoja
- koulujen kulttuuriympäristökasvatukseen saadaan lapsille ja nuorille paikallisia esimerkkejä ja oppilaitoksiin opinnäytetöiden aiheita

Hakija:

Selvitys toiminnasta, organisaatiosta, ammattitaidosta, kokemuksesta ja taloudellisesta tilanteesta sekä hankkeen toteuttamiseen käytettävistä resursseista

Maaseudun Sivistysliitto (MSL) on aikuiskoulutus- ja kulttuurijärjestö, joka toimii eri puolilla Suomea yhteistyössä alueellisten ja paikallisten kumppaneiden kanssa. Vakituista henkilöstöä on 12, joiden lisäksi hankkeissa työskentelee noin 20 projektityöntekijää. MSL:n strategisia painopisteitä ovat osallisuuden ja ilmastoviisauden edistäminen, yhdistysvaikuttamisen kehittäminen sekä ympäristötaiteen ja ITE-taiteen esiin nostaminen. MSL toimii yhteisöllisesti, vastuullisesti ja monikulttuurisesti, kannustaen yritteliäisyyteen, yhdessä tekemiseen, dialogisuuteen, luovuuteen ja rohkeuteen. Toiminnan kiinteisiin kuluihin saadaan osittaista valtionavustusta. Hanketoiminta toteutetaan erillisrahoituksilla.

Hankeorganisaationa Maaseudun Sivistysliitto omaa vankan kokemuksen verkostomaisesta yhteistyöstä ja hankehallinnosta. MSL on toteuttanut Leader-ryhmien kanssa ja ELY-keskusten tuella useita maaseudun kehittämisen hankkeita koulutuksen, lähiruuan, yrittäjäyhteistyön, kylätoiminnan kehittämisen ja tiedonvälityksen aloilla. Niissä on luotu mahdollisuuksia osallistujien keskinäiseen ajatusten, taitojen ja tietojen vaihtoon, jolla on edistetty kansainvälisesti verkostoituvaa, kehityshakuista maaseudun yhteistoimintaa ja yrittäjyyttä. Hakijalla on käytössään laaja yhteisö- ja kehittämistyön menetelmävalikko ja erinomaiset maaseutu- ja kulttuuritoimijoiden verkostot.

MSL on mukana mm. Euroopan kulttuuripääkaupunki Oulu2026 -kumppanuusverkostossa, jossa valmistelemme kansainvälistä Luova Eurooppa -rahoitushakua yhdessä paikallisten toimijoiden kanssa.

MSL:n henkilökunnalla on kansallisella tasolla ainutlaatuinen asiantuntemus ja kokemus itseoppineiden nykykansantaiteilijoiden eli ITE-taiteilijoiden kartoittamisesta ja ITE-taiteen nostamisesta julkisuuteen. Kartoitusten tuloksia on esitelty laajasti kotimaassa ja ulkomailla, arkistoitu kansainvälisesti saavutettavaan tietokantaan sekä saatettu matkailualan hyödynnettäväksi. Kartoitukset on toteutettu hanketoimintana osana maaseudun kehittämisohjelmaa joko Leader-ryhmien tai ELY-keskusten kautta myönnettyjen rahoitusten turvin. ITE-taiteilijoiden kartoittamisen hanke on toteuttamatta manner-Suomen alueella ainoastaan Uudellamaalla.

Maaseudun Sivistysliitolla on vahva asema alan eurooppalaisen yhteistoimintaverkostossa ja yhteydet kansainvälisiin asiantuntijoihin ja toimijoihin. Olemme vieneet ITE-taidetta esille ulkomaille, tehneet näyttelyvaihtoa ja toteuttaneet ITE-taiteilijoiden liikkuvuuksia. MSL on järjestänyt Suomessa useita

kansainvälisiä aihepiirin seminaareja ja ulkomaisille alan edustajille tutustumiskiertueita ITE-taiteen kohteisiin. Parhaillaan valmistelemme kesäksi 2022 Suomeen kansainvälistä outsider-taiteen konferenssia, jonka yhteyteen luomme matkailutuotteeksi soveltuvan päiväretken ITE-taidekohteisiin.

MSL on verkostoitunut toiminnassaan Uudellamaalla eri tavoin: olemme toteuttaneet taideprojekteja, näyttelyitä, työpajoja, museoyhteistyötä ja edistäneet kaupunki- ja maaseututoimijoiden verkostoitumista ja yhdessä tekemistä. Olemme työskennelleet Helsingin kaupungin kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan kanssa mm. perustamalla Syötävän Puiston Mustikkamaalle. Vakituinen henkilökuntamme osallistuu säännöllisesti Culture Finlandin tarjoamiin työpajoihin ja verkostotapaamisiin. Yhteistyö on aktiivista myös luovan alan yrittäjien kanssa Uudellamaalla.

Satakunnan, Hämeen ja Pohjois-Savon ELY-keskusten rahoittamissa kolmessa viimeisimmässä ITE-taiteen hankkeessamme olemme painottaneet vahvasti hankkeen tulosten hyödyntämistä matkailun tarpeisiin. Olemme saaneet kokemusta mm. erityyppisten alustojen ja karttapalvelujen käyttämisestä ja matkailualan toimijoihin verkottumisesta.

Tämä kaikki aiempi kokemus sekä toiminnan tulokset ovat käytettävissä *ITE Uusimaaseutu – Paikallisuuden lumovoimaa matkailuun* -hankkeen kokemuspohjaksi ja myöhemmin alueella toteutettavaan hankkeen tuloksia hyödyntäviin jatkotoimenpiteisiin.

Lisäksi MSL on parhaillaan toteuttamassa OKM:n rahoituksella *Visit ITE* -pilottiprojektia, jossa verkostoidutaan, kokeillaan ja jaetaan ideoita ITE-taidekohteiden hyödyntämiseksi entistä voimallisemmin kuntien brändäämisessä ja matkailun kehittämisessä. Tästä saamme uutta ja tuoretta käytännön kokemusta sovellettavaksi Uudellamaalla toteutettavassa ITE-hankkeessa.

Hankkeen tarve ja tausta:

Mihin ongelmaan tai tarpeeseen hankkeella haetaan ratkaisua?

ITE-taide (lyhenne ITE, *itse tehty elämä*) on suomalaista nykykansantaidetta, arjen ympäristöissä syntyvää omaperäistä luovuutta. ITE-taiteilijoilla ei ole taidealan koulutusta. Luovuus, ennakkoluulottomuus, kekseliäisyys ja käden taidot kuuluvat nykykansantaitteen ytimeen. Tekniikan perusteet on useimmiten opittu omassa ammatissa tai kansanomaisen mallioppimisen kautta. ITE-taiteilijan materiaalit löytyvät yleensä luonnosta ja taiteilijan elinpiiristä tai ovat muutoin helposti ja huokeasti hankittavia, esim. kierrätysmateriaalia. Tavallisimpiin ilmaisumuotoihin kuuluvat puunveisto, betonitekniikat ja sekatekniikalla toteutetut teokset. Monesti taideilmaisuu kasvaa kokonaiset pihapiirit täyttäviksi ympäristöiksi, ja tällaiset kohteet usein soveltuvat myös matkailijoiden vierailuihin. Lue lisää: www.msl.fi/itetaide. ITE-taiteen aineistojen siirto on aloitettu myös valtakunnalliseen hakupalvelu Finnaan: <https://maaseudunsivistysliitto.finna.fi/>.

Itseoppineet nykykansantaitelijat eli ITE-taiteilijat on kartoitettu tähän mennessä lähes koko Suomen alueelta. Ainoastaan Uusimaa muodostaa kartalla valkoisen alueen. Uudeltamaalta on verkostojemme kautta entuudestaan tiedossa muutamia mielenkiintoisia ITE-taiteilijoita ja taideympäristöjä, mutta kattavaa kartoitusta ei ole tehty. Uusmaalainen ITE-taide ei näin ollen ole vielä päässyt laajasti esitellyiksi yleisölle eikä myöskään uusmaalaisen matkailuelinkeinon hyödynnettäväksi.

Aiemmin eri puolilla Suomea toteutetut ITE-taiteen kartoitukset ovat nostaneet esiin useita satoja itseoppineita taiteentekijöitä. Heidän esittelynsä ovat herättäneet hankealueillaan laajaa kiinnostusta ja tuottaneet paikkakunnille uusia paikallisnähtävyyksiä esim. maaseutumatkailussa reittien kohteiksi. Tietoa alueen ITE-taiteilijoista on dokumentoitu haastatteluin, valokuvin ja videoin, ja aineistoja on tallennettu sähköisille alustoille ja kansainvälisesti jaettavissa olevaan tietokantaan. Uusia toimintamuotoja on esimerkiksi taidekohteiden esittely matkailijoille entuudestaan tutussa ja laajasti käytetyssä GoogleMaps-karttapalvelussa. Muitakin alustoja ja digitaalisia palveluita on kehitteillä.

Miksi Uudenmaan ITE-taiteilijoiden tiedot pitäisi koota juuri nyt?

Uudeltamaalta on jo vuosien ajan esitetty Maaseudun Sivistysliitolle toivomuksia alueen ITE-taiteilijoiden kartoittamiseksi, jotta heidät saadaan tunnistetuiksi alueensa taide-elämän rikastuttajina, kotiseutujensa tunnetuksi tekijöinä ja mahdollisina matkailun kohteina.

***ITE Uusimaaseutu – Paikallisuuden lumovoimaa matkailuun* -hankkeen tavoitteena on saada uusmaalaisia ITE-taiteilijoita koskevaa tietoa tallennetuksi ja hyödynnettäväksi mm. maaseutumatkailun, kylä- ja asukastoiminnan, alueen taidelaitosten, oppilaitosten, paikallisten tapahtumien, viestinnän sekä paikkakuntien brändäämisen käyttöön – myös kansainvälisesti. Tavoitteena on myös parantaa taiteentekijöiden tunnettuutta ja arvostusta, osallistumisen mahdollisuuksia ja verkottumisen taitoja.**

On tärkeää saada Uuttamaata koskevaa nykyaikaisen taiteen tietoaineistoa mukaan koko Suomen kattavaan ja kansainvälisesti jaettavissa oleviin tietokantoihin. Haaste on ajankohtainen ja kiireellinen, sillä monet tekijät ovat iäkkäitä ja moni kohde kaipaa tuekseen lähiyhteisöjen huolenpitoa. ITE-taiteeseen ja -taideympäristöihin kohdistuva yleisön ja matkailijoiden kiinnostus ja kysyntä on koronarajoitusten myötä kohonnut entisestään. Yhä useammat suomalaiset ovat kiinnostuneet lähimatkailusta ja maaseudun aidoista, persoonallisista elämyksistä. Koronan jälkeen turismin elpymässä ITE-taiteilijoiden luovuus tarjoaa myös kansainvälisille matkailijoille autenttisia elämyksiä, kunhan vain kohteita opitaan nostamaan paremmin esille.

Uudeltamaalta tässä hankkeessa koottava uusi tieto voidaan yhdistää alueiden rajat ylittäviin maaseutu-, kulttuuri- ja elämysmatkailun reitteihin. Metropolialueen maaseutu on etulyöntiasemassa noustakseen koko suomalaisen ITE-taiteen kansainväliseksi näyteikkunaksi.

Maaseudun Sivistysliitto on sitoutunut pitkäjänteiseen ITE-taiteen edistämistyöhön. Näemme tärkeäksi, että kartoitukset saadaan toteutetuksi koko maassa ja että myös Uusimaa pääsee mukaan muualla jo tehdyn työn jatkumoksi. Organisaatiollamme on tehtävään tarvittava erityisosaaminen, käytännön kokemus, valtakunnalliset ja kansainväliset verkostot sekä hanketoiminnan taidot, joita tarjoamme nyt uusmaalaisten Leader-ryhmien käyttöön ja hyödyttämään alueen asukkaita, kyliä, taiteilijoita, yhdistyksiä, kulttuuritoimijoita ja matkailuelinkeinoja.

Korkealatuksen digitaalisen monikielisen aineistosisällön tuottaminen on hankkeessamme keskeistä. Sen avulla voidaan tutustua kohteisiin tai taiteilijoihin myös ilmastoystävällisesti.

Mihin paikallisiin tarpeisiin hanke vastaa?

ITE-taiteilijoiden tarpeet:

Teimme vuonna 2021 laajan kyselyn ITE-taiteilijoille heidän toiveistaan ja tarpeistaan. ITE-taiteilijoilla on kiinnostus ja halu saada ilmaisuun esille ja vastaanotetuksi yhteisöissään, mutta usein heiltä puuttuu uskallus, verkostot ja tieto siitä miten pitäisi toimia.

Taiteilijoiden keskinäistä tutustumista ja verkottumista on saamissamme palautteissa pidetty arvokkaana asiana. Samoin on koettu voimaannuttavana se tunnustus ja arvostus, joka syntyy erilaisissa aineistoissa ja viestinnässä esille pääsyn myötä. ITE-taiteilijat ovat myös kokeneet hyödylliseksi, kun heidän toimintaansa saadaan esille muiden maaseudun omaleimaisten nähtävyyksien ja elämysten rinnalle matkailupalvelujen tarjontaan. Hankkeessa taiteentekijöitä tuetaan antamalla ohjausta kohteiden avoinna pitämiseen yleisölle. Heitä opastetaan yhteistyöhön taidetta esittelevien näyttely- ja tapahtumajärjestäjien ja matkailun verkostoja ylläpitävien toimijoiden kanssa. Osa taiteilijoista voi myös päästä osallistumaan ITE-taiteen valtakunnallisiin tapahtumiin ja verkostoihin. Hankkeessa pystytään antamaan tukea ja neuvontaa myös

niissä hyvin tavanomaisissa tilanteissa, joissa ikääntyneen tai edesmenneiden ITE-taiteilijan tuotantoa tai ympäristöä vaalitaan perhepiiriin, kyläläisten tai paikallisyhteisön voimin ja kohdataan neuvottomuutta vastuiden hoitamisessa.

Katso esimerkkinä taideympäristöstä tuottamamme esittelyvideo marraskuulta 2021: Kyösti Iitti, Enkelipuisto, Pöytyä, <https://www.youtube.com/watch?v=zzOAtMmJkig&t=25s>.

Paikallisten yhteisöjen ja asukkaiden tarpeet:

ITE-taiteilijoiden etsinnän ja esiin nostamisen myötä kylillä vahvistuu kiinnostus, innostus ja uteliaisuus oman lähiyhteisön arkielämän luovuuden ilmentymiä kohtaan. Asukkaista nouseviin tarpeisiin vastataan kannustamalla taiteilijoita ja kyläläisiä toteuttamaan yhdessä esimerkiksi ITE-taidekohteiden kunnostustalkoita, opastuksia ja esittelyjä, retkiä ja pienimuotoisia tapahtumia. Tämä on tapa lisätä myös yhteisöllisyyttä ja arvostusta omaa paikalliskulttuuria kohtaan. ITE-taidekohteista voi myös löytyä kyläyhteisöille omaleimaisia tunnistettavuuden tekijöitä, brändäystä. Myös paikallisoppaille voi ITE-ympäristöistä löytyä uusia kotiseudun esittelyn kohteita.

Uudenmaan maaseudun hyvinvoinnin, palvelujen sekä matkailun kehittämisen tarpeet ja uudet mahdollisuudet:

Hankkeen suunnitelma ja toteutustavat pohjautuvat Uudenmaan maaseudun kehittämisohjelmassa, maakuntaohjelmassa ja Leader-ryhmien ohjelmissa ilmaistuihin painopisteisiin ja tukevat niissä asetettuja strategisia tavoitteita. **Hankkeen keskeinen tavoite on ITE-taidekohteiden yhteisöllisten mahdollisuuksien edistäminen sekä tarjoaminen Uudenmaan kulttuuri- ja matkailutoiminnan tunnistettavaksi voimavaraksi**, osaksi ns. ”toisenlaisen Suomen” tarjontaa, joka selvitysten mukaan kiinnostaa nykypäivän matkailijoita.

Toiminta palvelee erityisesti Uudenmaan maaseudun kehittämisohjelman painopisteitä 1 ja 3.

- Hankkeella on tavoitteena **tukea alueen elinkeinoelämän menestystä**. Kartoituksessa löydettävät omaleimaiset taidekohteet ja -ympäristöt soveltuvat sekä lähimatkailun että kansainvälisen matkailun palveluyrityksille liitettäväksi maaseudun kulttuuriympäristöjen kohteisiin ja reitistöihin, jopa osaksi valtakunnallisia konsepteja. ITE-taiteen sisällöt antavat mahdollisuuksia luovan talouden eri alojen osajien yhteistyöhön ja verkostoitumiseen sekä kaupunkien ja maaseudun intressien yhdistämiseen.
- Tavoitteena on **maaseudun hyvinvoinnin edistäminen**. ITE-taiteen kohteet ja ympäristöt viestivät syntyalueensa paikallista kulttuuria, perinteitä sekä maiseman ja ympäristön erityisiä arvoja. Uudenmaan maaseudulla on tähän rikkaat lähtökohdat, ja kartoituksen tuloksina on odotettavissa erityisen mielenkiintoisia löytöjä. ITE-taidekohteet tarjoavat mahdollisuuksia esimerkiksi yhteisöllisiin kunnostustoimiin, vapaaehtoistyöhön, paikallisyhteisöjen identiteetin vahvistamiseen, sekä paikallisen ruokaperinteen, luonnon ja kulttuurin yhdistämiseen ITE-kohteissa vierailuihin. Kohteiden hyväksi tehtävään työhön on myös helppo yhdistää erikielisiä ja monikulttuurisia toimijoita, mukaan lukien maahanmuuttajat.

Uudenmaan liiton Uusimaa-ohjelmassa 2.0 ilmaistuihin kehittämisen kärkiin kuuluu **osaavien ja monitaitoisten ihmisten potentiaalin tunnistaminen**; ITE-taiteilijoiden omaperäinen luovuus liittyy tähän teemaan. Ohjelma korostaa **yhteisöllisyyden ja kansainvälistymisen merkitystä elinvoiman luojana**. ITE-taiteen parissa tehtävä toiminta antaa tilaa niin paikalliselle kuin monikulttuuriselle osallistumiselle, ja matkailutoimijoiden kanssa tehtävä yhteistyö avaa mahdollisuuden ITE-taidekohteiden ja kulttuuriympäristöjen hyödyntämiseen myös kansainvälisten matkailijoiden palvelutuotteiksi.

Hanke tukee Uudenmaan **Leader-ryhmien strategioissaan ilmaisemia tavoitteita**, joihin edellä mainittujen linjausten lisäksi kuuluu mm. seuraavia sisältöjä:

- Kylien elinvoima, paikallisidentiteetti, haja-asutusalueiden kulttuuritoiminta
- Paikallisen perinteen ja kulttuurin luominen, tallentaminen, monipuolistaminen, tuotteistaminen, välittäminen
- Yhteistyö, erilaisten ihmisten osallistavuus, eri ikäryhmät mukaan, myös lapset ja nuoret
- Huolenpito ympäristöistä, asukkaiden kiinnostus ympäristöarvoista
- Luonto- ja kulttuurimatkailun sekä kylämatkailun mahdollisuudet
- Paikallisten palvelujen tuotanto, maaseudun palvelurakenteen monipuolistaminen, innovatiiviset tuote- ja palvelukokonaisuudet, digitaaliset aineistot ja alustat
- Maaseudun ja kaupunkien yhteistyö, yritysten ja yhdistysten verkostot ja yhteistyö
- Kansainvälistyminen, monikulttuurinen yhteistyö

Miten hanke vastaa maaseudun kulttuurimatkailun ja verkostojen kehittämisen tarpeisiin?

Hankkeessa syntyy maaseudun elinvoimaisuuden tukemiseksi kaivattuja uusia, raikkaita toimintatapoja, uuden tiedon ja asiantuntemuksen leviämistä sekä yhteistyöverkostoja esim. kyläyhdistysten, matkailualan toimijoiden, yliopistojen, museoiden, oppilaitosten ja yritysten kesken. Tarjolla voi olla vaikkapa osallistavaa elämyksellisyyttä ITE-taiteilijan kotipihalla.

Nykypäivän matkailijat kaipaavat kokemuksellisia ja mieleenpainuvia elämyksiä. Visit Finlandin Kulttuurimatkailun kehittämisstrategian mukaan ns. modernit humanistit odottavat Suomen kulttuuritarjonnalta elämäntapaamme ja aitoon suomalaisuuteen pohjaavia kokemuksia. Kulttuurimatkailuun kaivataan lisää erottautumistekijöitä. Maaseudulta ja kylistä ammentava ITE-taide pystyy tuottamaan näihin odotuksiin ainutlaatuista tarjontaa. ITE-taiteen kohteet ovat myös luontevasti yhdistettävissä muihin paikalliskulttuurin ja maaseutuperinteen kiinnostaviin ilmentymiin palvelemaan matkailijoiden tarpeita.

Koronan aikana on kasvanut ihmisten kiinnostus löytää uusia matkailun kohteita lähiseuduiltaan ja kotimaasta. Parin viime kesäkauden aikana ITE-taideympäristöjen merkitys on osoittautunut entistä tärkeämmäksi, kun matkailijat ovat hakeutuneet niihin. Runsaista kävijämääristä ovat sanallisesti raportoineet useiden kohteiden ylläpitäjät. Omaehtoinen kansankulttuuri ja tutustuminen eri seutujen syrjäisiinkin paikkoihin kiinnostaa ihmisiä!

ITE-taidekohteet soveltuvat hyvin yhdistettäväksi reitistöihin ja mobiilisovelluksiin, jotka kokoavat Uudenmaan maaseudun palveluja, tapahtumia sekä maaseutukulttuuria ja elämänmuotoa esitteleviä kohteita maakunnassa ja laajemminkin. Keskeinen osa hankettamme on yhteistyö Uudenmaan matkailualan toimijoiden kanssa. Hankkeessa kartoitettavat ITE-pihapiirit, taideympäristöt ja muut mielenkiintoiset löydöt esitellään ja tarjotaan heille hyödynnettäväksi omaperäisinä kulttuuri- ja elämysmatkailun kohteina. Toteutamme heille tutustumiskäyntejä valittaviin mielenkiintoisimpiin kohteisiin sekä seminaareja, joissa paneudutaan kohteiden matkailullisiin mahdollisuuksiin kotimaiselle ja kansainväliselle yleisölle.

Kartoituksen tuloksia esitellään alueen museoiden, taidelaitosten, kirjastojen ja oppilaitosten edustajille heidän toimintansa sisällöiksi. Heidän asiantuntemuksensa pyritään saamaan ITE-taiteen elinvoimaisuuden, näkyville pääsyn ja vaalimisen tueksi.

ITE-taidekohteet ovat omaleimaisia ja mieleen painuvia retki- ja vierailukohteita. Tätä mahdollisuutta voi hankkeen myötä viestittää etenkin alueen yrityksille ja oppilaitoksille.

Hankkeen tavoitteet:

Mitä tavoitteita hankkeella on? Miten tuloksia seurataan?

Hankkeen tavoitteina on tuottaa seuraavia **tuotoksia**

- saadaan kokoon tietoa Uudenmaan ITE-taiteilijoista; tavoitteena on saada viihkeitä 50–60 itseoppineesta, omaehtoisesta taiteentekijästä
- tuotetaan 30–40 taiteilijasta tai taidekohteesta käyttökuvaustoa ja esittelyjä hankkeessa ylläpidettäville alustoille
- valitaan noin 10 matkailun kannalta kiinnostavinta taidekohdetta, joista dokumentoidaan kuva- ja videoaineistoa matkailua palveleville web- ja mobiilialustoille
- tuetaan taiteilijoita ja taidekohteiden ylläpitäjiä keskinäisessä verkottumisessa ja opastetaan heitä yleisölle avoimna pidon ja markkinoinnin kysymyksissä
- kannustetaan kylien asukkaita ja yhteisöjä ITE-taidekohteiden esiin nostamiseen ja yhteistoimintaan ITE-taiteilijoiden kanssa mm. kunnostustalkoiden, opastusten, retkeilyn ja tapahtumien avulla
- levitetään alueen museoille ja muille näyttelyjärjestäjille tietoa taiteilijoista ja taidekohteista hyödynnettäväksi näyttelytoiminnassaan
- järjestetään alueen matkailutoimijoille tutustumiskäyntejä valittuihin kohteisiin ja seminaari omaleimaisten ITE-taidekohteiden hyödyntämisestä digitaalisilla palvelualustoilla, karttapohjilla ja muissa matkailijoiden palvelutuotteissa
- hyödynnetään tuotettuja sisältöjä julkaisu- ja tiedotustoiminnassa

Hankkeen tavoitteina on tuottaa seuraavia **vaikutuksia**

- hankkeessa tuotettava tieto ja esittelyaineistot ITE-taiteilijoista ja -taidekohteista jäävät eri toimijoiden hyödynnettäväksi hankkeen päätyttyä
 - o uusmaalaisen maaseudun elämys-, kulttuuri- ja luontomatkailussa, myös kansainvälisesti
 - o kylien ja paikkakuntien brändäämisessä ja omintakeisen luonteen esiin nostamisessa
 - o koulujen ja oppilaitosten kulttuuriympäristökasvatuksessa ja tutkimusaiheina; ITE-taideympäristöt ja niihin liittyvä paikalliskulttuuri, historia ja arjen luovuus tarjoavat uudenlaisia oppimisympäristöjä ja opinnäytetöiden aiheita
 - o museoiden ja taideorganisaatioiden näyttelytoiminnassa
 - o näyttelyissä, messuilla, matkailutapahtumissa, kylien tapahtumissa, julkaisuissa
 - o hankkeessa työskentelevien kartoittajien tietojen, kokemuksen ja näkemysten laajentuessa ja syventyessä
- osallistava elämyksellisyys: ITE-taide tulee asukkaiden parissa tunnetummaksi, ja sen ilmentymät jäävät rikastuttamaan alueen maaseudun muuta omaleimaista elämäntapaa, perinteitä, elinvoimaa ja yhteisöllisyyttä; alueen asukkaille ja paikallisyyhteisöille syntyy lisää viihtyvyyttä ja monialaisen yhteistoiminnan ja luovien tekojen mahdollisuuksia elinympäristöissään
- matkailutoimijoiden kanssa tehtävä yhteistyö, heille järjestettävät tutustumiskäynnit ja seminaarit sekä hankkeessa käyttöön otettavat matkailukenttää palvelevat alustat saavat aikaan sen, että ITE-taidekohteita liitetään osaksi luonto- ja kulttuurimatkailureittejä ja että matkailutoimijat jatkavat suoraa yhteistyötä kohteiden kanssa
- ITE-taiteilijoille syntyy voimaantumista, yhteyksiä, viestinnällistä materiaalia, esillä olon mahdollisuuksia ja tunnettuutta; heidän valmiutensa yleisön kanssa toimintaan vahvistuvat; he innostuvat mukaan ITE-taiteen valtakunnalliseen ja kansainväliseen toimintaan
- digitaalinen matkailutarjonta monipuolistuu, ilmastoystävällinen viestintämateriaali lisääntyy, saavutettavuus lisääntyy
- syntyy jatkonäkymiä, mitkä taidekohteista tai niitä hoitavista perikunnista tai muista yhteisöistä tarvitsevat säilykseen esim. museoammatillista tai ympärillä olevien yhteisöjen huolenpitoa.

Hankkeelle luodaan vaikuttavuuden arviointisuunnitelma. Tavoitteiden toteutumista seuraavat ja arvioivat hankkeen työntekijät, Maaseudun Sivustysliiton henkilökunta ja johto sekä hankkeen ohjausryhmä, jossa myös Leader-ryhmillä on edustus.

Hankkeen toimenpiteet ja toteutustavat sekä riskit toteutuksessa:

Konkreettiset toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi? Toteuttamiseen osallistuvat tahot, toteutus- ja rahoitusvastuut ja tarvittavat sopimusjärjestelyt. Minkälaisia riskejä on ja miten niihin varaudutaan? Miten huomioidaan kestävän kehityksen periaatteet?

Konkreettiset toimenpiteet ja toteutustavat:

1) Rekrytointi ja perehdytys

Hankkeeseen palkataan koordinaattori ja kartoittaja (tai kartoittajia), jotka yhdessä paikallisten toimijoiden kanssa etsivät tietoa hankealueen omaperäisistä nykykansantaiteilijoista. Hankehenkilöstöltä edellytetään alueen ja sen verkostojen tuntemusta, dokumentoinnin ja viestinnän taitoja, matkailualan tarpeiden tunnistamista sekä visuaalista näkemyksellisyyttä. Heidät perehdytetään tehtävään aiemmista kartoitushankkeista ja matkailuprojekteista saatua kokemusta hyödyntäen. Alueellisena tiiminä toimien he etsivät ja dokumentoivat tietoa hankealueen omaperäisistä nykykansantaiteilijoista ja tuottavat yleisölle ja kumppanuusverkostoille esittelyaineistoa.

2) Tiedotus, etsintäkuulutukset, yhteydenotot

Tietoja ITE-taiteilijoista haetaan etsintäkuulutuksien avulla sekä kontaktoiden alueen kyläyhdistyksiä, kulttuurijärjestöjä, taidelaitoksia, kuntia, oppilaitoksia ja myös haastatellen yksittäisiä paikkakuntaa tuntevia tietolähteitä kuten matkailualan yrittäjiä, taiteilijoita, toimittajia, valokuvaajia, retkeilijöitä, taksiautoilijoita jne.

3) Kenttätyö: haastattelut, peruskuvaukset, arkistointi, kohteiden avoinna pitämisen ohjaus

Saatujen vihjeiden pohjalta laaditaan työsuunnitelma ja kartoitusreitit. Kenttätyöhön kuuluu taiteilijoiden haastatteluja ja kuvallista perusdokumentointia sekä opastusta taidekohteissa tehtävään yleisötyöhön. Tiedot tallennetaan ja arkistoidaan, niin että niitä tulevaisuudessakin voi käyttää mm. matkailualan, viestinnän, näyttelyiden ja julkaisujen tarpeisiin. Huolehditaan asianmukaiset rekisteröinti-, tallennus- ja julkaisuluvat oikeuksien omistajien kanssa hankerahoituksen mukaisia ehtoja vastaaviksi.

4) Matkailullisesti kiinnostavien kohteiden dokumentointi: Valitaan noin kymmenen matkailullisesti mielenkiintoisinta ja toimivinta kohdetta. Niissä tehdään valokuvaukset ja videokuvaukset ja aineistosta tuotetaan esittelyjä valittaville, matkailijoita palveleville alustoille. Suoritteet hankitaan ostopalveluina hyödyntäen alueella toimivia yrittäjiä.

5) Matkailualan toimijoiden tutustumiskäynnit, seminaarit, verkostoyhteistyö

Toteutetaan alueen keskeisten matkailun kehittäjien ja matkailutoimijoiden kanssa tutustumiskäyntien ja seminaarin sarja, jossa esitellään omaleimaisten taidekohteiden hyödyntämistä luonto- ja kulttuurimatkailussa, tavoitteena saada kohteita mukaan sekä kotimaisille että kansainvälisille matkailijoille suunnattaviin palveluihin. Osallistujien kesken ideoidaan yhteisesti ITE-kohteiden hyödyntämisen mahdollisuuksia matkailuelinkeinoissa. MSL:n käynnissä olevasta Visit ITE -pilottihankkeesta saadaan toteutukseen hyviä käytäntöjä.

6) Kyläyhteisöjen innostaminen, yhteistyö, kohteiden saavutettavuuden edistäminen

Etsitään yhteistyön mahdollisuuksia kyläyhdistysten ja ITE-taidekohteiden kesken. Vuoropuhelua käyden etsitään tapoja, joilla kyläyhteisöt voivat osallistua taidekohteissa tarvittaviin ympäristötalkoisiin, opastuksiin, retkitoimintaan, viestintään ja markkinointiin, pienimuotoisiin näyttelyihin tms. paikallislähtöisesti yhdessä sovittaviin tekoihin tai järjestäen vuotuisten Avoimet kylät -tapahtumien yhteyteen joko fyysisiä tai virtuaalivierailuja kohteisiin.

7) Viestintä- ja markkinointitoimet, yhteydet aiheesta kiinnostuneisiin ammattiviestijöihin

Hankkeen alussa laaditaan viestintä- ja markkinointisuunnitelma, joka huomioi verkostoviestinnän, medioille viestinnän ja sosiaalisen median kanavat. Jo olemassa olevia sähköisiä alustoja hyödynnetään

tehokkaasti: mm. kotisivut, some-kanavat, YouTube, ITE-taiteen kotisivu, ePressin tiedotejakelupalvelu. Hyödynnetään kohteiden esiin nostamisessa eri puolilla Uuttamaata toteutettavia messuja, markkinoita yms. tilaisuuksia. Etsitään yhteyttä luovan alan yrittäjiin, joilta löytyy omaehtoista kiinnostusta ITE-taidekohteiden nostamiseen osaksi toimintakonseptiaan ja viestintäkanaviaan.

8) Tulosten esittely ja jakaminen virtuaalisilla alustoilla

Taiteilijoista ja taidekohteista tuotetaan esittelyaineistoa tekstein, valokuvoin, videotallentein ja verkkojulkaisuina. ITE-taiteen kohteita ja ympäristöjä nostetaan esiin elämys- ja kulttuurimatkailun omaleimaisina kohteina. Uutena alustana kiinnostava mahdollisuus on esim. Design Spotin kehittämä Middle of Nowhere -ympäristö. Kestävän kehityksen tavoitteiden tukeminen tekee virtuaalisten ympäristöjen hyödyntämisen erityisen merkitykselliseksi hanketoiminnassa.

9) Toimenpiteet hankkeen tulosten hyödyntämiseksi

Digitaalisen tietokannan sekä hankkeessa tehtävän viestinnän ja verkostoitumisen myötä hankkeessa koottava tieto jää hyödynnettäväksi matkailuyrittäjille, museoille, kouluille ja oppilaitoksille, taiteilijoille, kulttuuritoimijoille, julkaisujen tekijöille yms. niin valtakunnallisesti kuin kansainvälisesti.

Hankkeen päättyessä viestitään tuloksista hankkeen kumppanuusverkostoille, jotka voivat hyödyntää koottua tietoa ja taiteilijakontakteja omassa toiminnassaan. Alueen ITE-taiteen kohteet toimivat erityisen hyvin maaseudun luonto- ja kulttuurimatkailun kohteina, yritysten ja oppilaitosten retkikohteina sekä erilaisten messujen ja tapahtumien oheisohjelmistona.

Laaditaan tavoitesuunnitelma hankkeen tulosten esille saattamiseksi näyttelyissä ja julkaisutoiminnassa hankerahoituksen ulkopuolisin resurssein hankkeen päätyttyä.

Hankkeeseen osallistuvat tahot vastuineen:

Hankkeen toteuttajana on Maaseudun Sivustysliitto ry, joka vastaa toiminnan sisällöistä ja hallinnosta hanketta rahoittaville Leader-ryhmille. Hankkeen kustannuksiin anotaan alueidenvälistä rahoitusta 90 % neljältä Uudellamaalla toimivalta Leader-ryhmältä, suhteuttaen toimenpiteet rahoitusosuuksiin. Hakijan omarahoitussuutena esitetään 10 %.

Hanketta johtaa MSL:n kulttuurijohtaja. ITE-taiteen asiantuntijana toimii MSL:n kulttuurituottaja. Heillä on pitkäaikainen ja laaja kokemus hankehallinnoinnista ja kehittämistehtävistä sekä ITE-taiteen sisällöllinen asiantuntemus ja hyvät yhteistoiminnan verkostot kotimaassa ja Euroopassa.

Hankkeen tietojen keruuseen, viestintään ja ympäristötekoihin osallistuvien yhdistysten ym. paikallisten toimijoiden kanssa sovitaan yhteistyöstä tarkoituksenmukaisella tavalla suullisesti tai kirjallisesti. Matkailualan ja viestinnän tarpeisiin hankitaan asiantuntemusta ostopalveluina. Mahdollisiin luvanvaraisiin ja tekijänoikeudellisiin toimenpiteisiin tehdään tarvittavat sopimukset, huomioiden se, että rahoitusinstrumentti on ”yleishyödyllinen kehittämishanke”.

Hankkeella on ohjausryhmä, jossa on rahoittajan lisäksi edustettuina maakunnan maaseutumatkailun verkostojen, kylätoiminnan ja taide-elämän asiantuntemusta. Myös hankkeen johtaja ja ITE-asiantuntija MSL:stä osallistuvat ohjausryhmän toimintaan. Ohjausryhmä seuraa vaikuttavuuden arviointisuunnitelman toteutumista.

Riskit hankkeen toteutuksessa:

Hankkeen onnistumisen riskit liittyvät henkilöstöön, viestintään, osallistujien motivaatioon ja tehtäväkentän rajaamiseen. Riskeihin varaudutaan seuraavin keinoin:

- Hankkeen koordinaattorin ja kartoittajien rekrytointiin osallistuu Maaseudun Sivistysliiton kokeneita toimihenkilöitä, jotka myös osallistuvat hankkeen toteutukseen koordinaattorin tukena omalla asiantuntemuksellaan.
- Viestintään ei ole käytettävissä suuria rahasummia. Maaseudun Sivistysliitolla on hyvät viestintäkanavat, ja hankkeeseen valittavilta työntekijöiltä edellytetään hyviä verkostoissa toimimisen ja viestinnän taitoja ja sosiaalisen median käytön erinomaista hallintaa. Viestinnälliseen yhteistyöhön pyritään mm. Uudellamaalla toimivien Leader-ryhmien, taidemuseoiden, maakuntaliiton, kylätoiminnan organisaatioiden ja muiden vahvojen verkostojen kanssa. Ostopalveluhankintoina viestintäalustoja luovat tahot vertaillaan ja tehtävään otetaan luotettavat ja ansioituneet toteuttajat.
- Paikallistoimijoiden mielenkiinnon ja osallisuuden herättämiseksi panostetaan henkilötason kontaktointeihin ja kenttätöitä tekevien kartoittajien hyvään perehdyttämiseen.
- Maaseudun Sivistysliitto toteuttaa samaan aikaan ITE-taiteen kartoitushanketta Pohjois-Savossa (rahoittajana Pohjois-Savon ELY-keskus) ja ITE-matkailun pilotoitushanketta Visit ITE (rahoittajana opetus- ja kulttuuriministeriö). Tuoreet kokemukset on myös Kanta- ja Päijät-Hämeessä toteutetusta matkailupainotteisesta ITE-taiteen hankkeesta (rahoittajana Hämeen ELY-keskus) sekä digitaalisille alustoille runsaasti aineistoa tuottaneesta Satakunnan ITE-taiteen hankkeesta (rahoittajana Satakunnan ELY-keskus). Hanke tulee saamaan tukea asiantuntevasta kollegoiden verkostosta ja aiempien vastaavatyypisten maaseuturahoituksella toteutettujen hankkeidemme aineistoista ja tuloksista, mikä osaltaan minimoi riskejä. Panostamme organisaatiossamme henkilökunnan yhteistyöhön ja keskinäiseen avunantoon.
- Mikäli alueelta löytyy ennakoitua enemmän nykykansantaiteilijoita, osa tiedoista kootaan yleisluonteisille listoille, jotta pysytään hankesuunnitelman ja budjetin raameissa. Koordinaattori saa ITE-taiteen asiantuntijoilta apua tehtäväkentän rajaamiseen.

Kestävän kehityksen periaatteet hankkeen toteutuksessa:

Maaseudun Sivistysliiton yksi strateginen päälinja on ympäristösivistyksellisen asenteen ja ilmastoviisaiden toimenpiteiden edistäminen. Lisäämme asukkaiden tietämystä ja kannustamme heitä arkisiin tekoihin kestävän kehityksen ja kiertotalouden puolesta, myös kulttuurisesti ja sosiaalisesti kestäville menetelmille. Yhdessä kyläläisten kanssa nostamme konkreettiset ympäristöteot kyläyhteisöjen vahvuudeksi ja vetovoimatekijäksi. Tätä periaatetta noudatamme myös *ITE Uusimaaseutu – Paikallisuuden lumovoimaa matkailuun* -hankkeessa.

ITE-taide on perusluonteeltaan kestävän kehityksen periaatteiden todeksi tekemistä. Se nostaa keskipisteeseen yksilön ja yhteisön luovan ajattelun ja ”itse tehdyn elämän” asenteen. Ilmaisumuodot perustuvat usein luonnosta löydettyihin ja kierrätettyihin materiaaleihin sekä esteettisen suhteen luomiseen omaan lähiympäristöön. ITE-taidekohteet soveltuvat erinomaisesti lähimatkailuun sekä virtuaalisilla alustoilla jaettavaan elämyksiin. Hankkeen oleellisiin tuloksiin kuuluu kohteiden esittely nimenomaan uusissa virtuaalisissa ympäristöissä.

Tulemme myös paneutumaan ITE-taidekohteiden ylläpitäjien kanssa nykymatkailijoille tärkeisiin kestävyiden arvoihin, joita ovat mm. energiatehokkuus, jätehuolto ja kierrättäminen, paikallisten tuotteiden ja palveluiden käyttö, kulttuuriperinnön vaaliminen ja paikallisen väestön huomioiminen.

Noudatamme ja edistämme parhaamme mukaan Kulttuurimatkailun tuotesuosituksia (2021).

Hanke edellyttää työntekijöiltä myös autolla liikkumista haja-asutusalueella. Reitit ja aikataulut suunnitellaan huolellisesti, jotta vältetään turhia ajokilometrejä ja kustannuksia. Yhteyksien solmimisessa hyödynnetään alueen yhdistysverkostojen jo olemassa olevia rakenteita ja kontakteja, ja työn suorittamisessa käytetään tietoverkkoja ja mobiileja laitteita, ja näin vältetään tarpeetonta matkustamista. Hankkeen työntekijöillä on mahdollisuus etätöön tekemiseen.

Yhteys Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan sekä alueelliseen ohjelmaan tai paikalliseen strategiaan. Miten aiemmat hankkeet on huomioitu?

Miten hankkeella edistetään Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman tavoitteita? Miten hankkeessa on huomioitu

ITE Uusimaaseutu – Paikallisuuden lumovoimaa matkailuun -hankkeen suunnitelma nojautuu Uudenmaan maaseudun kehittämisohjelmassa ilmaistuihin painopisteisiin. Hankkeemme toimenpiteet tukevat maaseudun matkailuelinkeinojen edistämistä niin lähimatkailussa kuin kansainvälisen matkailun potentiaalina, maaseudun palveluverkostojen ja kumppanuuksien edistämistä sekä kulttuurisen vahvuuden varassa tehtävää maaseudun hyvinvoinnin edistämistä, yhteisöllisyyttä, paikallista identiteettiä ja kulttuuriympäristöjen arvostusta. (Ks. tarkemmin kohta hankkeen tarve ja tausta.)

Niin ikään hanke tukee alueen Leader-ryhmien strategioissaan ilmaisia tavoitteita, kuten maaseudun elinvoiman, innovatiivisten toimintatapojen ja yhteistyöverkostojen vahvistamista; yhteisöllisyyttä, paikallista toimintaa ja kansainvälistymistä; luonto-, kulttuuri- ja kylämatkailun kehittämistä; paikallisen perinteen, kulttuurin ja ympäristöjen hyödyntämistä maaseudun kehittämisessä. Kaikessa toimenpiteissämme pyrimme varmistamaan toiminnan kestävyuden, turvallisuuden, saavutettavuuden sekä uusmaalaisen autenttisuuden.

Maaseudun Sivistysliitto on toteuttanut aiemmin useita vastaavia ITE-taiteen kartoitushankkeita osana Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa joko ELY-keskusten tai Leader-ryhmien rahoituksen turvin. Karttunutta tietoa ja osaamista siirretään nyt Uudellemaalle. Hankevalmistelujen ja -toteutuksen käytäntöömme kuuluu aina yhteistyö paikallisten ja alueellisten toimijoiden kanssa, niin että toiminta tukee rahoittajien strategioita. Hankkeita seurataan ja arvioidaan yhteistyössä rahoittajien kanssa.

Tuoreimmat ITE-taiteen kartoitus- ja esittelyhankkeet olemme toteuttaneet Satakunnassa (päättyi vuoden 2021 lopussa) ja Hämeessä (päättyi helmikuussa 2022). Pohjois-Savossa vastaava hanke jatkuu vuoden 2022 lopulle. Lisäksi on käynnissä kaikkia mainittuja alueita yhdistävä opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama ITE-taidekohteiden matkailullisen kehittämisen pilottihanke. Aiemmin on ITE-taiteen kartoituksia tehty myös Varsinais-Suomessa, Kaakkois-Suomessa, Etelä-Savossa, Pohjois-Karjalassa, Kainuussa, Keski-Suomessa, Pohjanmaalla ja Lapissa. Lisäksi on ITE-taiteen aihepiirissä toteutettu Parikkalan Patsaspuiston kehittämishanke, alueidenvälinen ja kansainvälinen Puusta pitkään -yhteistoimintahanke ja puunveistäjien Karhufestivaali-tapahtumat. Näistä saatu toiminnallinen kokemus, kontaktiverkostot ja EU:n maaseuturahoituksen hallinnon tuntemus ovat hyödynnettävissä Uudenmaan ITE-kartoituksessa.

ITE Uusimaaseutu – Paikallisuuden lumovoimaa matkailuun -hankkeessa tehdään yhteistyötä maakunnassa toimivien Leader-ryhmien ja Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan kuuluvien muiden hankkeiden kanssa. Samoin tehdään alueiden välistä yhteistyötä MSL:n muualla maassa samaan aikaan toteutettavien maaseudun kehittämishankkeiden kanssa. Järjestömme on toteuttamassa esim. maaseudun kulttuuriympäristöhankkeita, joissa on tehty ja tullaan tekemään yhteistyötä ITE-taidekohteiden kanssa, ja näitä tuoreita kokemuksia hyödynnetään Uudenmaan hankkeessa.

Toiminta-alue, kohderyhmä, hyödynsaajat sekä aikataulu:

Mikä on hankkeen pääasiallinen kohderyhmä? Miten kohderyhmä on valittu ja miten hankkeesta on tiedotettu? Muut tahot, joille hanke kohdistuu.

Hankkeen **toiminta-alueena** ovat Uudenmaan kunnat neljän Leaderin alueella. Toiminta kohdistuu seuraaviin kuntiin, suhteuttaen toimenpiteet Leader-ryhmien rahoitusosuuksiin:

EMO ry: Hyvinkää, Nurmijärvi, Tuusula, Vantaa, Espoo

SILMU ry: Askola, Lapinjärvi, Loviisa, Myrskylä, Mäntsälä, Pornainen, Porvoo, Pukkila, Sipoo

Ykkösakseli ry: Karkkila, Lohja, Vihti

Pomoväst ry: Hanko, Inkoo, Kirkkonummi, Raasepori, Siuntio

Hankkeessa pääasiallisia kohderyhmiä ovat alueen ITE-taiteilijat, kylätoimijat, kulttuuri-, kotiseutu- ja ympäristöyhdistykset, museot, matkailupalveluiden tuottajat, luovan alan yrittäjät sekä kuntien kulttuuri-, hyvinvointi- ja matkailusektori.

Lopullisiin hyödynsajiin kuluvat myös paikalliset asukkaat, harrastajaryhmät, matkailijat niin kotimaassa kuin ulkomailtakin sekä Uudenmaan ja pääkaupunkiseudun kulttuuri- ja taidelaitokset ja toimijat ja matkailuyritykset.

Toteutusaikataulu:

Huhtikuu-toukokuu 2022: Hankesuunnitelman ja hankeanomuksen laadinta, kontaktit Leader-ryhmiin, ohjausryhmän kokoaminen, rekrytointin valmistelu, alustavaa tietojen kokoamista Uudenmaan ITE-taiteilijoista.

Kesä-elokuu 2022: Koordinaattorin rekrytointiprosessi. Heinäkuussa lomatauko. Elokuussa haastattelut ja valinta. Tiedotus hankkeen alkamisesta, perusaineistojen tuottaminen ITE-kotisivulle ja some-kanaville.

Syys-joulukuu 2022 Koordinaattorin työ alkaa. Avataan kanavat yleisölle taiteilijavihjeiden lähettämiseen. Kartoittajan rekrytointi syyskaudelle. Hankkeen vaikuttavuuden arviointisuunnitelman valmistelu. Verkottuminen vastaaviin hankkeisiin ja ITE-taiteen toimijoihin. Ohjausryhmän aloituskokous. Hankkeen esittelyä alueen yhteistyöverkostoille. Lähtötilannekyselyjä valittaville kohderyhmille. Toimenpiteiden aikataulun ja viestintäsuunnitelman konkretisointi. Viestintää. ITE-taiteilijoiden etsintäkampanjointia ja saatujen vihjeiden luokittelua. Kenttäkartoituksen ensimmäinen vaihe, dokumentointeja, taiteilijaesittelyjä. Sopimus pohjien päivittäminen. Kuvauksia ja esittelyalustoja koskevien ostopalveluhankintojen valmistelut. Aktiivista yhteydenpitoa etänä/läsnä hankkeen kohderyhmäläisten kanssa. Visit ITE -matkailuhankkeen loppuseminaariin osallistuminen.

Alkuvuosi 2023: ITE-taiteilijoiden etsintä jatkuu. Suunnitellaan kesäkauden kenttäkartoitustyö. Valitaan matkailullisesti merkittäviä kohteita ja suunnitellaan niiden dokumentointia. Matkailutoimijoiden kontaktointia ja seminaarien ja kohdevierailujen suunnittelua. Muiden kohderyhmien kontaktointia ja viestintää. Maksuhakemus vuodelta 2022. Matkailumessuille osallistuminen Uudenmaan matkailuyrittäjien/kuntien kanssa, ehdollisena. Kesäkauden kartoittajan/kartoittajien rekrytointi ja perehdytys.

Kevätalvi - kesäkausi 2023: Kenttäkartoituksen ja dokumentointien päävaihe. Matkailullisesti merkittävien kohteiden valinnat ja dokumentoinnit jatkuvat. Viestintää yleisölle avoimista ITE-taidekohteista. ITE-taiteilijoiden ja taidekohteiden ylläpitäjien opastusta yleisötyöhön. Matkailualan toimijoille opastettuja kohdekäyntejä, työpajoja ja/tai keskusteluseminaareja. Verkottuminen alan tapahtumiin matkailunäkökulmasta. Pienimuotoista tapahtumatoimintaa kumppanuusverkoston kanssa. Matkailutoimijoiden seminaarin valmistelut.

Syyskesä - alkusyksy 2023: Ohjausryhmän kokous. Taiteilijaesittelyjen ym. aineistojen tuotanto eri alustoille, julkaisuihin ja karttapalveluihin jatkuu. Viestintää kohderyhmille ja medialle. Matkailualan seminaarin toteutus. Kootun aineiston arkistointi tietokantaan ja Finnaan.

Marras-joulukuu 2023: Taiteilijoiden lopputapaaminen ja tulosten esittely heille. Loppukyselyt valittaville kohderyhmille. Työntekijöiden lomat. Aineistojen järjestelyä ja arkistointia.

Tammi-helmikuu 2024: Ohjausryhmän päätöskokous. Hankkeen vaikuttavuuden arviointi ja päätelmät. Hankkeen loppuraportointi ja maksuhakemus. Viestintää hankkeen tuloksista.

Arviointi. Miten hankkeessa syntyvää toimintaa jatketaan hankkeen päättymisen jälkeen?

Hanketta seuraa, ohjaa ja arvioi ohjausryhmä.

Hankkeelle laaditaan vaikuttavuuden arviointisuunnitelma. Valittaville kohderyhmille tehdään hankkeen kuluessa kyselyjä. Palautetta ja arviointia kootaan ITE-kohteissa vierailevilta ihmisiltä (virtuaalinen yleisö ja

paikan päällä kävijät) sekä hankkeen hyödynsajilta kuten paikalliset asukkaat, harrastajaryhmät, kotimaiset ja ulkomaalaiset matkailijat, matkailuyrittäjät, kulttuuri- ja taidelaitokset, kulttuurikentän muut toimijat.

Seurataan hankkeen viestinnän ja markkinoinnin tuloksia, samoin ITE-taidekohteiden kävijämääriä. ITE-taiteilijoita kannustetaan kokoamaan taidekohteissa kävijöiden sanallista palautetta vieraskirjoihin.

Hankkeen loppuvaiheessa laaditaan kooste jatkotoimien odotuksista, tarpeista ja mahdollisuuksista em. arviointien ja palautteiden pohjalta. Koosteessa otetaan kantaa esimerkiksi maaseutumatkailun reitistöjen, kylien yhteistoiminnan, tarvittavien julkaisujen, näyttelytoiminnan ja Leader-hanketoiminnan näkymistä. Uudenmaan alueen museot ja kulttuurilaitokset saatetaan tietoisiksi oman alueensa ITE-taiteesta ja taidekohteista, jotka jatkossa tarvitsevat tuekseen esimerkiksi museoammatillista apua.

Hankkeen päätyttyä Uudenmaan ITE-taide jää osaksi kansallista ja kansainvälistä tietovarantoa, hyödynnettäväksi ITE-taiteen verkkoalustoilla, uusmaalaisten matkailutoimijoiden palvelualustoilla, kuntien kulttuuri- ja hyvinvointitarjottimilla, sekä erilaisilla matkailijoille suunnatuilla alustoilla kuten GoogleMapsissa, TripAdvisorissa ja Retkipaikka.fi-sivustolla. Myös hankkeessa tuotetut sähköiset ja painetut julkaisut jäävät yleisön saataville. Taiteilijat hyödyntävät monimediaista viestintä- ja markkinointimateriaalia omilla kanavillaan oman taiteellisen työskentelynsä edistämiseksi. MSL julkaisee kartoituksessa dokumentoivaa aineistoa kansallisen kulttuuriperinnön Finna.fi -tiedonhakupalvelussa.

Tiedottaminen:

Tähän kirjoitetaan tiedotussuunnitelma. Miten tuloksista tiedotetaan hankkeen aikana ja hankkeen jälkeen?

Tiedotus ja yhteydenpito kohderyhmän kanssa

Hankkeessa panostetaan hanketyöntekijöiden henkilökohtaiseen ja tiiviiseen yhteydenpitoon ja yhteistyöhön taiteilijoiden, kylien ja matkailualan toimijoiden kanssa. Heitä kutsutaan mukaan hankkeen some-kanaville sekä seuraamaan ja osallistumaan siellä käytävään keskusteluun. Aktiivisiin toimenpiteisiin osallistuvien kohderyhmien keskinäisiin viestinnän ja sisällöntuotannon tarpeisiin on käytettävissä esim. MSL:n Howspace-alusta sekä Teams-ympäristöt ja webinaarit. Viestintä hankkeen kohderyhmille suunnitellaan ja toteutetaan niin, että hankkeen löydöt ja tulokset leviävät heidän välityksellään laajasti sekä digitaalisina syötteinä että innostavina hissipuheina.

Tiedotus ja markkinointi hyödynsajille ja suurelle yleisölle

Tietoa ITE-taiteilijoiden etsinnästä levitetään mm. paikallisten kylä- ja muiden yhdistysten kautta sekä kyläiltojen ja erilaisten tapahtumien yhteydessä. Uudenmaan paikallislehdistö ja media innostetaan etsintä- ja viestintäoperaatioihin mukaan. Sosiaalisessa mediassa tehdään viestintää ja myös maksettua kampanjointia sekä liitytään uusmaalaisten kuntien, maaseututoimijoiden ja puskaradioiden ryhmiin.

Hankkeen löydöistä tehdään viestinnällisiä paketteja hyödynnettäväksi ja levitettäväksi laajasti niin Uudellamaalla kuin laajemminkin Suomessa ja outsider-taideympäristöjen kansainvälisillä alustoilla. Hankkeen kuluessa tuotetaan aineistoa niin valmiiseen muotoon, että se on hankkeen ulkopuolisella rahoituksella mahdollisuus toteuttaa julkaisuksi.

Hankkeessa koottavaa tietoa ITE-taidekohteiden käyttömahdollisuuksista tarjotaan myös alueen kouluihin ja oppilaitoksiin suunnattavalla viestinnällä ja toimialojen edustajia tavaten.

Rahoittajille laaditaan hankkeen tulokset kokoava loppuraportti.

Hankkeen viestinnässä kerrotaan, että se on saanut EU:n maaseuturahaston tukea. Viestinnässä käytetään toimijoiden tunnusten lisäksi rahastotunnuksia ja logoja valtakunnallisen viestintäohjeen mukaisesti.

Toimenpide: 7.1 selvitykset ja suunnitelmat – Maaseudun palvelut ja kylien kehittäminen

Kustannusmalli: Flat rate 24 %

Perustelu valitulle mallille: Katetaan hankkeen välilliset kulut flat rate -ohjeiden mukaisesti.

Hankkeen kustannuksiin liittyvä arvonlisävero: MSL ei ole alv-velvollinen.

LIITTEET:

Budjetti

Selvitys hankkeen työntekijöistä

Ohjausryhmän suostumukset